

Česká republika

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Dr. M. Tyrše Česká Lípa, Mánesova 1526

Mánesova 1526, 470 01 Česká Lípa

Identifikátor školy: 600 074 889

Termín konání orientační inspekce: 22. – 25. duben, 30. duben, 5. květen 2003

Čj.:	084 168/03-5181
Signatura:	oh1cw131

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Dr. M. Tyrše Česká Lípa, Mánesova 1526 je příspěvkovou organizací města Česká Lípa. Škola je plně organizovaná a sdružuje základní školu se stanovenou kapacitou 692 žáků, školní družinu a školní klub s kapacitou 135 žáků a nově školní jídelnu bez uvedené kapacity.

Ve školním roce 2002/2003 je ve škole 27 tříd (15 na prvním stupni a 12 na druhém stupni) s 640 žáky. Školní družinu se třemi odděleními navštěvují žáci 1. – 3. ročníků, školní klub žáci 4. a 5. ročníků. V letošním školním roce je v družině a klubu zapsáno 117 žáků.

Výuka ve školním roce 2002/2003 probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2, včetně Úprav a doplňků čj. 25 018/98-22. Od 3. ročníku vždy v jedné třídě podle vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířenou výukou jazyků čj. 16 333/96-22-21.

Školu navštěvují žáci ze spádového městského obvodu i z přilehlých obcí Kvítkov, Ramš, Sosnová a Kozly. Do školy jsou sváženi školním autobusem, jehož provoz hradí město Česká Lípa. Bezpečnost žáků při přepravě je zajištěna přítomností člena městské policie.

Škola se stala členem Asociace škol s rozšířenou výukou jazyků LINGUAE a členem Asociace školních sportovních klubů. Každoročně organizuje bohatou škálu zájmových činností a mimoškolních aktivit. Řadou akcí se výrazně prezentuje na veřejnosti. Letos se zapojila do celostátní přípravy tvorby „Školního vzdělávacího programu“.

Ve škole pracuje SRPDŠ a školní samospráva žáků 5. – 9. ročníku. Rada školy ve smyslu § 17a zákona 564/1991 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění, byla zřízena dne 10. dubna 2001.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v základní škole vzhledem ke sledovaným předmětům (anglický jazyk, německý jazyk, matematika, zeměpis, informatika) a schváleným učebním dokumentům,
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům (anglický jazyk, německý jazyk, matematika, zeměpis, informatika),
- průběhu a výsledku vzdělávání a výchovy v předmětech anglický a německý jazyk na obou stupních základní školy, matematika na obou stupních základní školy, informatika a zeměpis na druhém stupni základní školy.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuka na 1. stupni v předmětu matematika byla zajištěna vyučujícími s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí, předmět cizí jazyk byl ve třech třídách odučen vyučujícími s pedagogickou způsobilostí, v jedné třídě učitelkou bez odborné a pedagogické způsobilosti.

Na výuce matematiky na 2. stupni se podílí pět vyučujících, z nichž dva splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti (celkově vyučují ve čtyřech třídách), jeden učitel je pedagogicky způsobilý (vyučuje v jedné třídě); nekvalifikovaně je matematika vyučována v sedmi třídách. Cizí jazyk byl ve dvou případech odučen vyučujícími bez odborné způsobilosti, ve třídách s rozšířenou výukou cizích jazyků učitelkami, které splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti kromě výuky anglického jazyka v VII. C, kde vyučuje učitelka s aprobací pro 1. stupeň. Předmět zeměpis zajišťují dvě vyučující s odpovídající způsobilostí, informatiku učí učitel se středoškolským vzděláním.

Snaha o kvalifikované personální zabezpečení vyučovaných předmětů se trvale soustřeďuje do podpory systematického vzdělávání pedagogických pracovníků nejen v rámci cizích jazyků (zapojeno 6 neaprobovaných učitelů), ale i v jiných oblastech (ukončena 1. etapa počítačové gramotnosti, přihláška učitele matematiky a informatiky ke studiu na vysoké škole), účast na vzdělávacích akcích a kurzech pořádaných školicími institucemi. Aplikace získaných poznatků, dovedností a vědomostí ve vyučovacím procesu účinně nahradila chybějící odbornou způsobilost, takže kvalita výsledků výuky nebyla ve sledovaných hodinách výrazně ovlivněna, chybějící pedagogická zkušenost byla nahrazena empatickým přístupem k potřebám žáků, odbornost samostudiem obsahu předmětu, didaktiky a spoluprací se zkušenými kolegy.

Ve škole jsou zřízena metodická sdružení a předmětové komise, za jejichž činnost nesou odpovědnost jejich předsedové a zástupci ředitelky pro 1. a 2. stupeň. Schůzky se konají zpravidla 2x ročně (podzim, jaro), spolupráce členů je průběžná.

Kontrolou zápisů z jednání metodických orgánů zjistila inspekce řešení společných úkolů: projednávání požadavků na nákup učebnic a pomůcek, úpravy tematických plánů, zapojení žáků do olympiád, organizační zabezpečení soutěží, testování žáků (SCIO, KALIBRO), analýza výsledků, organizace přijímacích pohovorů do III. C s rozšířenou výukou jazyků. Předmětové komise 2. stupně řeší stejné úkoly, jejich kompetence jsou posíleny odpovědností za plnění učebních osnov. Předmětové komise jazyků se scházejí častěji, v průměru 3x až 4x do roka.

Ve škole jsou svolávány i odborné schůzky učitelů buď jednoho (zeměpis), anebo více předmětů (zeměpis, přírodopis, chemie). Letos se komise zabývaly převážně tvorbou vlastního školního vzdělávacího programu na podkladě rámcového vzdělávacího programu. Škola byla vybrána MŠMT jako pilotní a jediná v České Lípě.

Začínajícím a nekvalifikovaným učitelům je přidělen zkušený předmětový učitel, první polovinu školního roku je v úzkém kontaktu s ředitelkou školy, ve druhém pololetí sledují jeho rozvoj příslušní zástupci ředitelky.

Výchovné poradenství po odchodu kvalifikovaného poradce na střední školu vykonává učitelka bez požadované kvalifikace.

Poradním orgánem ředitelky školy jsou pedagogická rada, metodická sdružení a předmětové komise, užší vedení, širší vedení, výchovná komise, jejímiž členy jsou i rodiče, devítičlenná rada školy, výbor SRPDS a žakovský parlament složený ze zástupců žáků 2. stupně.

Činnost školy vychází z dlouhodobé koncepce pro období září 2000 - září 2004 rozpracované do osmi bodů strategického plánu. Roční plán konkretizuje jednotlivé body, upřesňuje termíny, informuje o organizaci školního roku, je rozepsán do jednotlivých měsíců. Dílčí plnění koncepčních záměrů školy a analýzu předchozího ročního plánu popisuje výroční zpráva za daný školní rok.

Kontrola výchovně-vzdělávacího procesu, provozu a hospodaření školy se řídí „Plánem hospitační a kontrolní činnosti pro rok 2002/2003“. Pro posílení kvality výchovně vzdělávací činnosti a podporu současných trendů ve výuce určuje vedení školy několik konkrétních jevů

pro sledování. Při hospitacích se cíleně zaměřuje na sledování určitého výběru. Z hospitací jsou pořizovány zápisy, s jejichž závěry je vyučující seznámen. Závěry se pravidelně analyzují, výsledek je zveřejněn při poradách. Pozitiva jsou sdělována jmenovitě, negativa mezi čtyřma očima. Hospitační pohovor z hodiny navštívené společně se školním inspektorem byl veden taktně, profesionálně, objektivně a výstižně.

Struktura školy a systém podřízenosti a nadřízenosti i způsob zabezpečení provozu a plnění povinností jsou kromě přesného popisu zachyceny i schematicky. Kompetence a povinnosti pracovníků jsou jednoznačně stanoveny. Organizační struktura umožňuje účinné vedení školy.

Chování žáků ve škole vymezuje „Řád školy a režim ZŠ Dr. M. Tyrše, Česká Lípa“. Po stránce formální je pro žáky málo přehledný, rozsáhlý, některá pravidla jsou formulována autoritativně. Po stránce obsahové se často odvolává na obecné normy v části práv žáků a rodičů, méně pojednává o konkrétních právech žáků a rodičů dané školy. Některá ustanovení jsou duplicitní. Řád nešetřuje projevy rasismu, netolerance a xenofobie.

Informační systém jak vnitřní, tak vnější je funkční. Potřebám školy, učitelům, zaměstnancům, žákům, rodičům i veřejnosti plně vyhovuje. Rodiče jsou informováni prokazatelným způsobem o prospěchu a chování. Prostředkem pro přenos informací je i školní časopis „Šprt“ a pravidelné vysílání rozhlasu „Bedna“. V obou redakčních radách jsou zastoupeni samotní žáci. Ředitelka školy vysoce hodnotí spolupráci s radou rodičů, výběrem SRPDS, školní psychologkou, zřizovatelem, pedagogickým centrem, úřadem práce a zejména zřizovatelem.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům vynikající.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Školní areál se nachází v centru města, ve starší zástavbě mimo frekventované komunikace. Hlavní budova je dvoupatrová, prostorově účelně řešená. V přízemí jsou umístěny některé třídy prvního stupně, první patro je rozděleno ředitelnou, místností pro zástupce a sborovnou na dvě části, takže nedochází k přeplňování chodeb a provoz školy je během přestávek klidný. Chodba druhého patra se stala galerií žakovských výtvarných prací. Jedno z křídel prvního poschodí má výzdobu zaměřenu do historie regionálního školství, v prosklené vitrině je nainstalována stará školní škamna s tabulí a pomůckami. Třídy druhého stupně a odborné učebny lze nalézt v 1. a 2. poschodí. Část žáků prvního stupně se vyučuje v pavilonu spojeném s hlavní budovou zastřešenou pergolou. K areálu patří i „domeček“, v němž se nacházejí školní družina a odborná učebna pro pěstitelské práce. Kromě tělocvičny sportují žáci za příznivého počasí na školním hřišti.

Kmenové třídy i odborné učebny prostorově vyhovují počtu vzdělávaných žáků. V průběhu inspekce byly vkusně vyzdobeny žakovskými pracemi i pomůckami se vztahem k probírané látce. V některých je natrvalo nainstalována didaktická technika. Zařízení tříd je většinou starší, avšak pečlivě udržované. Proti průniku slunečního záření jsou okna ochráněna žaluziemi. Uspořádání lavic ve třídách druhého stupně bylo klasické - v řadách, na prvním stupni ve třídě s projektovým vyučováním atypické - do hnízd.

V odborné počítačové učebně je dobře vyřešeno umístění počítačů (dále jen PC), všichni žáci vidí na tabuli, židle vyhovují ergonomickým požadavkům, stolky však nemají sníženou část pro klávesnici. Počet počítačů (10 PC + 1 učitelský PC) ani při dělení třídy neumožňuje žákům práci na jednom PC. Učebna je vybavena tiskárnou, skenerem a připojením

k internetu. Reálná rychlost spojení snižuje efektivitu vzdělávacího procesu, opakovaně bylo nutno čekat, až se všem žákům rozvine požadovaná stránka. Současné softwarové vybavení vyhovuje požadavkům pro výuku základů informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT).

Pro předmět informatika nemají žáci učebnice, zápisy v sešitech nejsou systematické. V tomto školním roce je počítačová učebna využívána pouze pro výuku informatiky, odpolední kroužky a individuální práci učitelů (školení v 1. etapě projektu počítačové gramotnosti se zúčastnilo 18 učitelů). Mimo vyučování mohou učitelé docházet do počítačové učebny kdykoli, každý má vlastní e-mailovou schránku. Počítače jsou umístěny i v některých kabinetech. Žákům je počítačová učebna zpřístupněna i v průběhu polední přestávky (po domluvě s vyučujícími). Odborná počítačová učebna byla vybavena v rámci realizace projektu PIII („Internet do škol“). Funkci správce sítě a koordinátora ICT vykonává externista.

Vybavení školy základními pomůckami je na takové úrovni, že umožňuje plnit požadavky učebních osnov. První stupeň využívá i předměty z kabinetních sbírek 2. stupně. Některé pomůcky použité v hospitovaných hodinách si vyučující vyrobili sami (transparentní fólie pro zpětný projektor), na výrobě zeměpisných maket se podíleli žáci (funkční model sopky, kopec s vrstevnicemi). Učebnice, pracovní sešity a sbírky úloh v předmětu matematika jsou pořízeny z jednoho nakladatelství a tvoří ucelenou řadu. Základní učebnice pro cizí jazyk jsou z domácí i zahraniční produkce, jsou zpravidla doplněny pracovními sešity a magnetofonovými nahrávkami s projevy rodilých mluvčích. Učitelky německého jazyka si zpravovaly vlastní tematické učebnice, podle potřeby je obměňují, doplňují kopírovanými materiály, články z cizojazyčných časopisů, které škola odebírá. V hodinách zeměpisu žáci běžně vyhledávali informace v atlasech, pracovali s mapou.

Při hospitační činnosti sleduje vedení školy využívání dostupných pomůcek, zjištění analyzuje a stanovuje priority pro pořízení nových na podkladech návrhů metodických sdružení a předmětových komisí. V posledních letech je nákup výrazně limitován finančními možnostmi.

Množství, kvalita a rozsah učebních pomůcek podporují realizaci zvoleného vyučovacího programu v hospitovaných předmětech.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům vynikající.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Realizace vzdělávacího programu

Vzdělávací program je realizován v souladu se zařazením do sítě škol.

Učební plán pro školní rok 2002/2003 koresponduje se zvoleným vzdělávacím programem.

Hodinové dotace v jednotlivých předmětech a ročnících odpovídají předepsanému učebnímu plánu. Výuka je v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu a probíhá podle platných učebních osnov.

Vedená dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání, k jejímu jednotnému zpracovávání vydalo ředitelství školy interní směrnici.

Způsob kontroly plnění plánu je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v matematice vychází ze sedmi hospitací, z nichž tři byly uskutečněny na 1. stupni a čtyři na 2. stupni školy. Zhlédnuté hodiny v 1. – 5. ročníku byly u učitelek splňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. V 6. – 9. ročníku byla jedna hospitovaná hodina vyučována učitelkou s požadovanou kvalifikací, jedna učitelem s pedagogickou způsobilostí, zbývající dvě nekvalifikovanými vyučujícími. Rozdílná úroveň dosaženého vzdělání a délky praxe se zčásti projevila v organizaci a formách výuky pouze v jedné sledované hodině, v ostatních neměla na její kvalitu negativní vliv, naopak pozitivně lze hodnotit zájem vyučujících o předmět i velmi dobrou orientaci v problematice jeho výuky.

Týdenní hodinová dotace je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Při plánování výuky vycházejí vyučující z rámcových tematických plánů, které zpracovávají na základě platných učebních osnov. Kontrolou třídních knih, žákovských prací a hospitacemi bylo zjištěno, že učební osnovy jsou dodržovány a plněny, nedochází k obsahové duplicitě a je zajištěna kontinuita mezi ročníky. Stanovené výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd, jsou voleny vhodně a přiměřeně.

Ve většině hospitovaných hodin byla uplatňována vstupní motivace, v průběhu výuky byli žáci motivováni na základě principu smyslu a významu učiva, využitím mezipředmětových vztahů, zařazováním soutěží, her a zajímavých úloh podporujících rozvoj logického myšlení, pochvalou i oceněním výsledků práce. Převládalo pozitivní hodnocení žáků vyučujícími, byla oceňována jejich snaha a pokrok.

Na sledovanou výuku byli vyučující velmi dobře připraveni, měli promyšlenou strukturu vyučovacích jednotek i jejich časové rozvržení, výsledná efektivita byla však rozdílná. Převážně uplatňovali frontální způsob výuky se střídáním činností s důrazem na kvalitní a logicky uspořádaný výklad. Dbali na vyvozování vztahů a souvislostí i na využití vlastních znalostí a zkušeností žáků. V části sledovaných hodin vyučující vhodně využívali alternativních způsobů řešení úloh, názoru a propojení učiva na praxi, zařazovali skupinovou práci. Probíranou látku prezentovali přiměřeně věkovým schopnostem žáků, podávali ji srozumitelně a až na ojedinělé drobné formulační nepřesnosti věcně správně. Ve všech byl patrný individuální přístup pedagogů k dětem. V závěru občas scházel dostatek času na shrnutí a fixaci probíraného učiva a zhodnocení práce žáků. Z hlediska motivace, názornosti, maximálního zapojení žáků do vyučovacího procesu a celkové vysoké efektivity výuky byly vynikající zhlédnuté hodiny v devátém ročníku a třetím ročníku, kde učitelka využívá projektové vyučování.

Psychohygienické hledisko výuky bylo dodrženo především na 1. stupni, kde učitelky zařazovaly relaxační chvílky a uvolňovací cviky, dle možností využívaly relaxačních kobereců, více dbaly na dodržování zásad správného sezení a upevňování náležitých návyků držení těla při psaní. Vyučující přizpůsobovali tempo a styl práce individuálním schopnostem a potřebám žáků. Světelné a tepelné podmínky byly subjektivně velmi dobré.

Výuka probíhala v tradičně uspořádaných třídách mimo jedné hodiny v třetím ročníku, kde lavice byly soustředěny pro práci žáků ve skupinách. Při výuce byly vhodně využívány učebnice, pracovní sešity, namnožené materiály, dle okolností názorné pomůcky a transparentní fólie. Z didaktické techniky byl využit zpětný projektor.

Zhlédnuté hodiny charakterizovaly velmi pěkné vzájemné vztahy, vstřícný, tolerantní a přátelský způsob komunikace se žáky založený na vzájemné důvěře a pozitivních vztazích. Žáci se chovali klidně a ukázněně.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice jsou na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech zeměpis a výuka základů ICT

Hodnocení je provedeno na základě hospitací v sedmi hodinách zeměpisu a ve čtyřech hodinách volitelného předmětu informatika. Plná kvalifikace a pedagogická zkušenost obou vyučujících předmětu zeměpis pozitivně ovlivnila efektivnost vyučování. Začínající učitel informatiky nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dle platné vyhlášky. Absence pedagogického vzdělání byla patrná, vyučující ji však kompenzoval přátelským a vstřícným vztahem k žákům a neformální autoritou vyplývající z dobrého odborného základu daného předchozí praxí v profesi.

Příprava obsahu vyučování vychází z platných učebních osnov rozpracovaných do časově tematických plánů (schvaluje ředitelka školy). Plány slouží k průběžné kontrole a korekci časové dotace. Stavba, členění a náročnost vyučovacích jednotek většinou odpovídaly charakteru učiva, věku a schopnostem žáků. Často však chyběla závěrečná zpětná vazba s informací pro učitele i žáky o míře splnění výukových cílů. Někdy se nedařilo realizovat plánovaný časový průběh hodiny a žákům byla zkrácena přestávka. Ostatní psychohygienické zásady byly dodržovány.

Účinnosti výuky zeměpisu napomáhalo využití celé řady pomůcek i didaktické techniky. Žáci jsou systematicky vedeni k práci s mapou, s textem v učebnici i k získávání poznatků z dalších zdrojů informací. Jiná situace byla při výuce základů ICT. Ve škole s touto výukou teprve začínají, zatím chybějí učebnice, časopisy, nástěnné plakáty. Počet žákovských stanic v nedávno vybudované počítačové učebně umožňuje efektivní učení (1 žák – 1 počítač) pouze při dělení třídy na třetiny.

Všechny zhlédnuté hodiny se vyznačovaly cílenou motivací žáků. Učitelé často zdůrazňovali mezipředmětové souvislosti a význam probírané látky pro praktický život. Zařazovali problémové úlohy, referáty a podněcovali žáky k diskuzi. K pozitivní motivaci přispívala i dobře zdůvodněná klasifikace. Její četnost dle namátkové kontroly žákovských knížek byla dostatečná. Náhodně vybrané kontrolní písemné práce ze zeměpisu měly promyšlené zadání a pečlivou opravu.

Ve sledovaných hodinách bylo patrné, že žáci jsou zvyklí v průběhu individuálního zkoušení samostatně pracovat. Srozumitelný, v logických souvislostech podaný a odborně správný výklad na bázi dialogu navazoval na předchozí poznatky. V hodinách informatiky bylo ústní opakování příliš dlouhé, zbývalo pak málo času pro vlastní práci na počítači.

Při frontálním vyučování byl vytvořen menší prostor pro rozvoj jazykových a komunikačních schopností všech žáků. Zdařilá byla prezentace výsledku párové práce, její úroveň by ještě zvýšilo použití samostatně zpracovaného názorného výstupu (autorkou plakátu byla vyučující). Obdobně scházela větší podíl žáků na přípravě a vlastním průběhu velmi dobře sestavené zeměpisné vycházky.

Ve sledované výuce chybělo více aktivit zaměřených na rozvoj některých klíčových kompetencí, zejména dělby práce a spolupráce ve skupině.

Vzájemná interakce učitelů a žáků je bezproblémová, žáci respektují dohodnutá pravidla. Učitelé mají velmi dobrý verbální projev, chovají se přátelsky, vytvářejí klidnou pracovní atmosféru.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech zeměpis a výuka základů ICT hodnotí ČŠI celkově jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v cizím jazyce (anglický a německý jazyk)

Inspekce sledovala výuku cizích jazyků u jedenácti vyučujících. Sedm hodin bylo odučeno na 2. stupni, pět hodin na 1. stupni jak ve třídách s rozšířenou výukou cizích jazyků, tak i bez profilace. Výuka ve třídách s rozšířenou výukou jazyků byla svěřena učitelkám s odbornou a pedagogickou způsobilostí až na jednu výjimku, kterou si vynutil odchod dvou vyučujících na mateřskou dovolenou. Ve zbývajících třídách vyučovaly učitelky bez odborné způsobilosti, což se na kvalitě sledované výuky u vysokoškolsky vzdělaných pedagogů neprojevalo. Odbornost si doplňují v jazykových vzdělávacích kurzech a úroveň jejich znalostí dosáhla stupně „pokročilá-pokročilý“.

Obsah vyučování byl v souladu s platnými osnovami zvolených vzdělávacích programů. Učivo si učitelky rozplánovaly do rámcových tematických plánů, z nichž vycházela bezprostřední příprava na jednotlivé hodiny. Obsah výuky se s nimi ve sledovaných hodinách ve většině případech ztotožňoval. Stanovené cíle hodin byly reálně dosažitelné, dařilo se je plnit, tempo přizpůsobily učitelky věku a schopnostem žáků, postupovaly od jednoduššího ke složitějšímu, vždy využívaly návaznosti probírané látky na obsah výuky předchozích hodin. Výuka měla oporu v použití vhodných pomůcek pro podporu názoru a navození „reálných situací“ ve fázi nácviku řečových dovedností. Poslech magnetofonových nahrávek s projevy rodilých mluvčích a fonetický nácvik založený na několikanásobném napodobování vzorů rozvíjely percepční schopnosti žáků. Doplnkové kopírované materiály se osvědčily při procvičování probíraných mluvnických jevů, staly se i zdrojem rozšiřujících informací.

Výuka se konala jak v kmenových třídách, tak i v odborné jazykové učebně. Příjemné prostředí tříd, výzdoba, optimální mikroklima, střídání a promyšlená organizace činností, zařazení relaxačních chvil a jazykových her u žáků mladšího školního věku významně posílily psychohygienické podmínky vyučovacího procesu.

Úroveň zhlédnutých hodin (ve škále od vynikajících po velmi dobré) souvisela se stylem práce jednotlivých vyučujících, výběrem metod a forem práce, jež následně ovlivnily efektivitu hodin. Pro rozvoj jazykových kompetencí žáků se jevily jako nejefektivnější aktivity, které pomocí podpůrných pomůcek navodily přirozené prostředí, ve kterém probíhal rozhovor na téma ze života žáků, párová práce i jazykové soutěže, výměna rolí učitel-žák. Některé zmíněné formy práce se podílely na rozvoji klíčových kompetencí žáků; zejména na spolupráci, tvořivosti, samostatnosti a odpovědnosti vůči sobě i druhým.

Klasické postupy vycházející z poučení o gramatických pravidlech a jejich mechanické procvičování v sérii cvičení, četba článku, jeho překlad a otázky k obsahu nevedly k aktivnímu zapojení žáků do výuky. Při takto praktikovaných činnostech docházelo k potlačení smysluplnosti obsahu výuky ve smyslu propojení učiva s praxí.

Většina učitelek využila vstupní motivaci i různé varianty průběžné motivace, poskytla žákům zpětnou vazbu bezprostředně po splnění zadaného úkolu. Hodnocení a klasifikace splnily všechny funkce - byly objektivní a motivační. Ve struktuře hodin chybělo většinou shrnutí probraného učiva, někdy i závěrečné hodnocení.

Přístup učitelek k žákům byl laskavý, přátelský. Nestresující atmosféra hodin ovlivnila příznivě průběh a výsledky vzdělávání.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu cizí jazyk jsou na velmi dobré úrovni.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

K hodnocení výsledků vzdělávání používá škola vlastní i cizí evaluační nástroje (testování SCIO, KALIBRO). Využívání vlastních i cizích evaluačních nástrojů je systematické.

Výsledky vzdělávání a výchovy jsou pravidelně analyzovány, projednány v poradě vedení, zveřejněny na nástěnce a publikovány ve výroční zprávě o činnosti školy, která svým zaměřením značně přesahuje běžné požadavky. Zároveň jsou formulovány úkoly, které slouží k řídicí činnosti (plánování, organizování, kontrola) v následujícím školním roce.

Škola dosahuje výrazných výsledků v olympiádách a soutěžích. Každoročně pořádá výměnné pobyty žáků v zahraničí.

Na základě zjištěných skutečností a provedených hospitací je průběh vzdělávání a výchovy celkově na velmi dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad rozhodnutí o zařazení do sítě škol se zřizovací listinou

Údaje ve zřizovací listině vydané městem Česká Lípa dne 7. 6. 2001 a dodatku č. 1 ke zřizovací listině ze dne 24. 10. 2003 s účinností od 1. 1. 2003 se neshodují s údaji uvedenými v předloženém rozhodnutí Školského úřadu Česká Lípa čj. 219-3/1998 ze dne 4. listopadu 1998, jímž se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 20. 10. 1998.

- v předloženém rozhodnutí není uvedena školní jídelna jako součást školy

Dotazníkové šetření o stavu výuky fyziky

V průběhu inspekce bylo ve škole provedeno dotazníkové šetření ve prospěch výzkumného úkolu „Stav výuky fyziky v základních školách a ve středních školách“, jehož řešiteli jsou Západočeská univerzita v Plzni, fyzikálně pedagogická sekce Jednoty českých matematiků a fyziků (dále JČMF) a Česká školní inspekce. Akce proběhla v souladu s projektem výzkumu. Zúčastnili se jí učitelé fyziky a žáci jedné vybrané třídy.

Veškerá dokumentace použitá při šetření žáků byla předána cestou ústředí ČŠI k souhrnnému zpracování pro globální hodnocení podmínek a průběhu vzdělávání. Učitelé, kteří se dobrovolně zapojili do výzkumu, mohli odeslat záznamové listy přímo zástupci fyzikálně pedagogické sekce JČMF. Údaje související s výzkumným šetřením nebyly a nebudou použity k hodnocení školy, které se provádí v rámci inspekční činnosti.

Tematická inspekce se zaměřením na oblast prevence sociálněpatologických jevů ve školách a školských zařízeních a hodnocení využívání metodických pokynů MŠMT čj. 14 514/2000-51 a čj. 28 275/2000-22

V rámci orientační inspekce proběhla tematická inspekce zaměřená na oblast prevence sociálněpatologických jevů. Ke zjištění bylo využito metody řízeného rozhovoru s ředitelkou školy a metodičkou prevence, dotazníkového šetření ve dvou třídách, kontroly příslušné dokumentace a prostředí školy.

Sledovaná problematika patří dlouhodobě mezi priority vedení školy. Je začleněna v programu školy a dále samostatně rozpracována v dalších dílčích dokumentech. Vedení školy se snaží o vytvoření systému prevence (analýza příčin problémů, školní psycholog,

spolupráce s žákovskou samosprávou a radou rodičů, nabídka mimoškolní zájmové činnosti, projekt „Kdo si hraje, nezlobí“, úprava prostředí školy). Velkým problémem se jeví značná absence žáků, kterou se škola snaží systematicky a důsledně řešit. Dle zápisů byla pravidelně tato oblast projednávána na pedagogických poradách včetně informací z řady vzdělávacích aktivit. Do systému prevence jsou zapojeni i provozní pracovníci (dozory v průběhu výuky). Účinným prostředkem je spolupráce s městskou policií (monitorování okolí školy, mladí strážci z řad žáků). Škola se snaží organizovat i osvětovou činnost pro rodičovskou veřejnost. Minimální preventivní program je zpracován, vyhodnocován a aktualizován na každý školní rok. Převážně je zaměřen na prevenci drogových závislostí formou mimoškolních zájmových aktivit. Metodická prevence úzce spolupracuje s výchovným poradcem, vedením školy i třídními učiteli.

O dotazníkové šetření měli velký zájem především žáci deváté třídy. V písemných sděleních i následném neformálním rozhovoru byli tito žáci velmi otevření. Komentář byl často vtipný, obsahoval však i opakovaná vyjádření pochvaly a hluboká zamyšlení svědčící o jejich vztahu ke škole, důvěře a otevřeném klimatu školy.

Škola se problematikou prevence zabývá, přijatý systém je funkční.

Tematická inspekce s názvem „Hodnocení realizace projektu PI – Informační gramotnost v rámci státní informační politiky ve vzdělávání“

Souběžně s orientační inspekcí proběhla tematická inspekce „Hodnocení realizace projektu PI – Informační gramotnost v rámci státní informační politiky ve vzdělávání.“ Zjištění z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou souhrnně zveřejněna ve Zprávě ČŠI o školním roce 2002/2003 a na webových stránkách ČŠI.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina vydaná městem Česká Lípa ze dne 7. června 2001.
2. Dodatek č. 1 ke zřizovací listině vydaný městem Česká Lípa ze dne 24. října 2002.
3. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 219-3/1998 vydal Školský úřad Česká Lípa dne 4. listopadu 1998.
4. Jmenování do funkce ředitelky školy čj. 1524/98 vydal Školský úřad Česká Lípa dne 22. června 1998.
5. Výkaz o základní škole V 3-01 ze dne 24. září 2002.
6. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků na období roku 2002-2006 ze dne 1. září 2001.
7. Rámcové tematické plány učiva sledovaných předmětů ve školním roce 2002/2003.
8. Třídní knihy v hospitovaných třídách ve školním roce 2002/2003.
9. Třídní výkazy tříd III. C, IV. C, V. C, VI. C, VII. C, VIII. C, IX. C a katalogové listy tříd III. C, V. C, VII. C, IX. C.
10. Rozvrh hodin všech tříd ve školním roce 2002/2003.
11. Záписy z pedagogických rad ze dne 14. 4. 2003, 3. 4. 2003, 10. 3. 2003, 27. 1. 2003.
12. Vnitřní metodický pokyn pro hodnocení a klasifikaci žáků schválený pedagogickou radou dne 31. 8. 2000.
13. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002.

14. Individuální vzdělávací plány pro integrované žáky – 1. stupeň 22 žáků, 2. stupeň 21 žáků.
15. Protokoly dvou žáků o komisionální opravné zkoušce ve školním roce 2001/2002 ze dne 26. 8. 2002.
16. Rozhodnutí o odkladu začátku povinné školní docházky čj 165/03 ze dne 24. 2. 2003, 173/03 ze dne 27. 2. 2003, 283/03 a 284/03 ze dne 4. 4. 2003.
17. Plán práce vedení školy na školní rok 2002/2003.
18. Roční plán školy 2002/2003, analýza předchozího roku 2001/2002.
19. Koncepce školy, pavouk řízení, návrh rekonstrukce školy na období září 2000 – září 2004.
20. Hodnocení dvouletého funkčního období 1998 – 2000.
21. Učební plán pro školní rok 2002/2003.
22. Kniha úrazů.
23. Vnitřní platový předpis včetně kritérií pro přiznání příplatků za vedení, mimořádných odměn, osobních příplatků a zvláštních příplatků platný od 1. ledna 2003 ze dne 31. ledna 2003.
24. Osobní složky zaměstnanců školy (pracovní smlouvy, platové výměry, popisy práce, přehledy o předcházející praxi a zápočtu této praxe, doklady o ukončeném vzdělání).
25. Šetření stížností čj. 150/03 ze dne 5. 2. 2003, zápis z jednání s rodiči, zápis z jednání s žákem.
26. Řád školy a režim ZŠ Dr. M. Tyrše, Česká Lípa s platností od 2. září 2002.
27. Organizační řád ze dne 2. ledna 2003.
28. Provozní řád - schválený OHS dne 6. 9. 2001.
29. Rada školy – program 5. zasedání ze dne 24. 9. 2002.
30. Program prevence na školní rok 2002/2003 s platností od 1. září 2002.
31. Plán protidrogové prevence na školní rok 2002/2003 s přílohami.
32. Organizační schéma realizace programu prevence na školní rok 2002/2003.
33. Doplňkový materiál k zařazení okruhů protidrogové prevence do učebních témat ve školním roce 2002/2003.
34. Jmenování do funkce školní metodičky prevence ze dne 2. 9. 2002.
35. Analýza specifických zjištění a sociálněpatologických projevů žáků ZŠ Dr. M. Tyrše ze dne 20. ledna 2000.
36. Analýza volnočasových aktivit žáků ZŠ Dr. M. Tyrše ze dne 8. února 2000.
37. Smlouva o poskytnutí finančních prostředků z rozpočtu města Česká Lípa a státního rozpočtu na dílčí projekt (Komplexní součinnostní program prevence kriminality) ze dne 23. února 2001.
38. Záписy z jednání žákovské samosprávy ve školním roce 2002/2003.
39. Rozpisy dozorů pro pedagogické i provozní pracovníky.
40. Hodnocení výchovně-vzdělávací činnosti školy za školní rok 2001/2002.
41. Přehled účasti pedagogických pracovníků na vzdělávacích akcích.
42. Hodnocení dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků za rok 2002 ze dne 14. ledna 2003.
43. Dokumentace tematické inspekce (dotazníky, záznamové archy).
44. Materiál „Hodnocení hospitací za 1. pololetí školního roku 2002/2003.“
45. Materiál „Hodnocení čtvrtletních prací z matematiky – březen 2001.“
46. Záписy z „Odborných schůzek učitelů“ ve školním roce 2002-2003.
47. Namátkově vybrané kontrolní písemné práce ze zeměpisu ve školním roce 2002-2003.
48. Dokumentace vybavení školy v rámci projektu PIII SIPVV „Internet do škol“.
49. Namátkově vybrané sešity, pracovní sešity a žákovské knížky žáků v hospitovaných třídách.

ZÁVĚR

Personální obsazení výuky hospitovaných předmětů není z objektivních příčin zajištěno učiteli s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Plán personálního rozvoje a postupně realizované kroky v obsazování uvolněných míst učiteli s potřebnou aprobační v součinnosti s plánováním dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků jsou důsledkem toho, že se situace postupně zlepšuje. Péče o začínající pedagogy, jejich další vzdělávání a prohlubování odbornosti se kladně odrazilo ve výuce.

Oblast kontrolní činnosti, organizace práce a vedení zaměstnanců je pečlivě propracovaná, má systém a řád. Organizace provozu školy a informační systém jsou funkční. Povinná dokumentace je vedena průkazně a úplně.

Materiálně-technické zajištění výchovně-vzdělávacího činnosti umožňuje plnit požadavky učebních osnov. Efektivita a frekvence využití pomůcek se sledují a vyhodnocují při hospitační činnosti.

Výchovně-vzdělávací proces probíhal v souladu se zvolenými učebními dokumenty. Ve sledovaných hodinách bylo kromě převládající frontální výuky zařazeno i projektové vyučování. Zkušení vyučující se výběrem metod a forem práce efektivně podíleli na rozvoji základních klíčových kompetencí žáků. Podmínky, za kterých vyučování probíhalo, byly příznivé, vztahy v rovině učitel-žák se jeví jako přátelské a na úrovni.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Helena Čerovská	v. r.
Členové týmu	PhDr. Václava Vokounová	v. r.
	Ing. Eva Žižková	v. r.
	Mgr. Jan Vrabc	v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Irina Kopčanová

Libuše Škoudlilová

V Liberci dne 30. června 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. července 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Mgr. Miluše Novotná	v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství a mládeže, Masarykova 18, 460 01 Liberec 1	22. července 2003	084 182/03-5181
Městský úřad, náměstí T. G. Masaryka 1, 470 01 Česká Lípa	22. července 2003	084 183/03-5181
Rada školy ZŠ Dr. M. Tyrše Česká Lípa, Mánesova 1526, 470 01 Česká Lípa	22. července 2003	084 184/03-5181

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.